

HE 78/2009 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle eräiden tehtävien siirtämistä Maahanmuuttovirastoon koskevaksi lainsäädännöksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi Maahanmuuttovirastosta annettua lakia, maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annettua lakia sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annettua lakia.

Maahanmuuttovirastolle ehdotetaan annettavaksi toimivalta turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, ulkomaalaisten säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvon-

nasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta. Samalla ehdotetaan siirrettäväksi sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolta turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjausta ja suunnittelua hoitava virkasuhteinen henkilöstö virkoineen Maahanmuuttovirastoon.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan ensi tilassa ja viimeistään samaan aikaan kuin hallituksen esityksessä HE 59/2009 vp esitetyt lainmuutokset.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYS	2
PERUSTELUT	3
1 Nykytila	3
1.1 Muutosesityksen tausta	3
1.2 Laki Maahanmuuttovirastosta (156/1995)	5
1.3 Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999)	5
1.4 Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä (116/2002)	6
2 Ehdotetut muutokset	7
2.1 Laki Maahanmuuttovirastosta (156/1995)	7
2.2 Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999)	8
2.3 Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä (116/2002)	9
3 Esityksen vaikutukset	10
4 Asian valmistelu	11
5 Riippuvuus muista esityksistä	11
6 Voimaantulo	11
LAKIEHDOTUKSET	12
1. Laki Maahanmuuttovirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	12
2. Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta	13
3. Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain muuttamisesta	15
LIITE	16
RINNAKKAISTEKSTIT	16
1. Laki maahanmuuttovirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	16
2. Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta	18
3. Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain muuttamisesta	21
LIITE	23
ASETUSLUONNOKSET	23
Valtioneuvoston asetus maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun asetuksen muuttamisesta	23
Valtioneuvoston asetus pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta	24

PERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Muutosesityksen tausta

Pääministeri Vanhasen II hallituksen maahanmuuttopoliittisena tavoitteena on kehittää aktiivista, kokonaisvaltaista ja johdonmukaista politiikkaa, joka ottaa täysipainoisesti huomioon niin työvoiman tarpeen, maahanmuuttajien moninaiset lähtökohdat kuin kansainväliset velvoitteet. Hallitusohjelman perusteella toteutettiin 1 päivän tammikuuta 2008 voimaan tullut hallinnon uudistus, jossa sisäasiainministeriöön muodostettiin maahanmuutosta ja kotoutuksesta vastaava kokonaisuus. Sisäasiainministeriöön siirrettiin työministeriöstä sen politiikkaosastolta maahanmuuttopoliittikan tiimin ja toimeenpano-osastolta maahanmuutto- ja työlupa-asioiden tiimin tehtävät.

Hallinnonuudistuksessa työministeriön toimeenpano-osastolta siirtyneet tehtävät sisälsivät operatiivisen toiminnan ohjaus-, suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Se, että tällaisia tehtäviä oli hoidettu ministeriössä, johtui siitä, ettei työministeriöllä ollut keskusvirastoa, josta käsin näitä olisi voitu hoitaa. Turvapaikanhakijoiden vastaanotto toiminnan käytännön ohjaus on jatkunut hallinnon siirron jälkeen samalla tavoin sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolla. Maahanmuuttovirastolla ei ole näitä tehtäviä hoitavaa yksikköä eikä henkilöstöä.

Maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain (493/1999, jäljempänä kotouttamislaki) mukaan työ- ja elinkeinoministeriön työ- ja elinkeinokeskukset toimivat maahanmuuttoon liittyvissä asioissa aluehallintoviranomaisena. Ne huolehtivat muun muassa turvapaikanhakijoiden vastaanotosta ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta. Niiden tehtävät ja toimivalta pysyivät maahanmuuttoon liittyvien tehtävien osalta ennallaan hallinnon uudistuksessa.

Laissa työ- ja elinkeinokeskuksista sekä työ- ja elinkeinotoimistoista (796/2008) työvoima- ja elinkeinokeskuksen nimi on muutettu työ- ja elinkeinokeskukseksi. Laki on

tullut voimaan 1 päivänä tammikuuta 2009. Laki sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säädöksissä olevan viittauksen työvoima- ja elinkeinokeskukseen on katsottava tarkoittavan työ- ja elinkeinokeskusta. Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vain muutamia pykälä, joissa on viittaus työvoima- ja elinkeinokeskukseen. Koska laki työ- ja elinkeinokeskuksista sekä työ- ja elinkeinotoimistoista sisältää siirtymäsäännöksen, ei ole katsottu tarpeelliseksi tässä yhteydessä korjata kaikkia niitä viittauksia, joita sisältyy lakeihin, joita tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi. Esityksen perusteluissa keskuksista käytetään kuitenkin niiden uutta nimeä.

Hallitusohjelman mukaan keskushallintoa uudistetaan siirtämällä ministeriöistä toimeenpanotehtävät ja muut kuin valtakunnalliset kehittämistehtävät alue- ja paikallishallinnolle erottamalla ministeriötehtävät ja keskusvirastotehtävät toisistaan. Tämä esitys on laadittu tietoisena hallinto- ja kuntaministeri Mari Kiviniemen 29 päivänä kesäkuuta 2007 asettamasta laajasta aluehallinnon uudistamishankkeesta (jäljempänä ALKU -hanke), jonka määräaika päättyi 31 päivänä maaliskuuta 2009, ja johon liittyvät uudistukset on tarkoitus toteuttaa kokonaisuudessaan vuoteen 2010 mennessä. Tällä esityksellä on tarkoitus toimeenpanna ne välttämättömät muutokset, jotka liittyvät maahanmuuttohallinnon yhdistymiseen ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton hallinnoimiseen ja joita ei ollut mahdollista tehdä 1 päivänä tammikuuta 2008 voimaan tulleilla säädösmuutoksilla.

ALKU -hankkeeseen liittyvän keskushallinnosta siirrettäviä tehtäviä selvittäneen työryhmän loppuraportissa todettiin, että muun muassa operatiivisen toiminnan ohjaus ja suunnittelu tulisi hoitaa keskusvirastossa. Ministeriöiden tulee keskittyä poliittisen päätöksenteon ja alaisen hallinnon ohjaamiseen. Tällainen ohjauksen ja toiminnallisen vastuun jako edistää tulosohjauksen onnistunutta toteutusta ja siten toiminnan tuloksellisuutta ja voimavarojen tehokasta käyttöä. Tehokkaasti toimivassa valtionhallinnossa ministeriöiden ja alaisen keskushallinnon roolit ovat

aidosti erilaiset. Ministeriöt vastaavat poliittisesta ja strategisesta ohjauksesta ja muu keskushallinto ministeriön ohjauksessa valtakunnallisten palvelujen tuottamisesta. Poliittisen päätöksenteon valmisteluun osallistumisella tarkoitetaan säädösvalmistelun lisäksi muun muassa osallistumista hallituksen talousarvion, strategia-asiakirjan sekä kertomusten ja tilinpäätösten valmisteluun sekä eduskunnalle annettavien selonteokojen ja muiden asiakirjojen valmisteluun osallistumista. Hallinnonalan ohjaus käsittää sekä talous- ja tulosohjauksen että informaatio-ohjauksen. ALKU -hankkeessa ehdotetaan, että valtion aluehallinnon viranomaisina toimiviin kuuteen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen perustetaan maahanmuutosta vastaavia yksiköitä. Niiden tehtäviin kuuluvat maahanmuuton, kotouttamisen ja hyvien etnisten suhteiden edistämiseen liittyvät toimeenpano- ja ohjaustehtävät.

Sisäasiainministeriö asetti ajalle 1.11.2007–30.4.2008 selvityshankkeen maahanmuuttohallinnon ja Maahanmuuttoviraston toiminnan kehittämiseksi. Selvitysmies Norrbackin raportissa on linjattu, että Maahanmuuttovirastosta tulee rakentaa hallitusohjelman hengen mukaisesti kaikkia maahanmuuton keskeisiä osa-alueita hallinnoiva keskusvirasto, jolle keskitetään muun muassa vastuu turvapaikanhakijoiden ja pakolaisten vastaanoton koordinoinnista. Selvitysmiehen raportin jälkeen sisäasiainministeriö asetti ajalle 14.7.2008–31.12.2009 hankkeen sisäasiainministeriön hallinnonalan rakenteelliseksi kehittämiseksi. Hankkeen tavoitteena on hallinnonalan toiminnan organisoiminen toiminnallisesti tarkoituksenmukaisella tavalla. Tavoitteena on muodostaa keskeisiltä osiltaan yhtenäisesti toimiva, yhdenmukainen sisäasiainministeriö ja sen hallinnonala. Hankkeen puitteissa toimiva uusimuotoisen maahanmuuttohallinnon työryhmä kävi lävitse selvitysmies Norrbackin ehdotukset ja määritteli niiden toteuttamisjärjestyksen. Kiireellisimmän toteutettavaksi toimenpiteeksi asetettiin turvapaikanhakijoiden vastaanottoon liittyvien toimeenpanotehtävien siirto Maahanmuuttovirastolle. Hankkeessa linjattiin, että kotouttamista ja etnisiä suhteita koskevat toimeenpanoon liittyvät tehtävät sijoitetaan nykyistä mallia vastaavasti uuteen aluehallin-

toon. Nämä tehtävät painottuvat paikallistalolle ja vastuu niistä, samoin kuin toimien yhteensovittamisesta, on kunnilla ja erityisesti työvoimatoimistoilla. Tehtävät ovat vahvasti poikkihallinnollisia. Myös maahanmuuton merkitys vaihtelee suuresti maan eri osissa.

Toisin kun kuntien ja työvoimatoimistojen vastuulla olevat kotouttamistehtävät, turvapaikanhakijoiden vastaanottoa voidaan pitää valtakunnallisena tehtävänä, jolla on läheinen yhteys Maahanmuuttoviraston vastuulla olevaan turvapaikkaprosessiin. Vaikka vastaanottokeskuksia on sijoitettu eri puolille maata, ja ylläpitäjätahot voivat olla valtion lisäksi kuntia tai järjestöjä, tavoitteena on kuitenkin vastaanottoa yhdenmukaisuus ja turvapaikanhakijoiden yhdenvertainen kohtelu. Turvapaikanhakijat eivät ole Suomessa vakitukselta asuvia henkilöitä, joten heillä ei ole samanlaista yhteyttä kuin maahanmuuttajilla kunnan tarjoamiin palveluihin.

Hallitusohjelman perusteella toteutetun hallinnon uudistuksen yhteydessä vastaanotto-keskusten ohjaus siirrettiin työministeriöstä sisäasiainministeriön hallinnonalalle. Vastaanottoa toiminnan sisällön käytännön ohjaus toteutettiin työministeriön aikana ministeriövetoisena, ja hallinnon siirron jälkeen se on jatkunut pitkälti samalla tavoin. Tämä on aiheuttanut epätietoisuutta työ- ja elinkeinokeskusten ja vastaanotto-keskusten piirissä siitä, mitkä asiat kuuluvat niiden vastuulle ja mistä asioista vastaa ministeriö.

Vastaanottoa toiminnan käytännön ohjaus ja turvapaikanhakijoiden tarkoituksenmukainen sijoittaminen vastaanottokeskuksiin on olennaisia turvapaikkaprosessin kokonaisuuden kannalta. Selvitysmies Norrbackin raportissa todettiin, että turvapaikkamenettelyn toiminnallinen kokonaisuus olisi järjestettävä tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla, jossa yksi taho vastuullisena hallitsisi ja ohjaisi koko prosessia. Tämän tahon tulisi olla Maahanmuuttovirasto. Maahanmuuttovirastolla ei ole tällä hetkellä hallinnollista yhteyttä turvapaikanhakijoiden vastaanottoon. Maahanmuuttoviraston tulisi jatkossa hoitaa myös nykyisin työ- ja elinkeinokeskuksilla olevat vastaanotto-keskusten toimintojen ja talouden ohjaamista sekä toimeenpanoa kos-

kevat asiat. Maahanmuuttoviraston tulisi vastata hakijoiden sijoittamisesta keskuksiin siten, että se on tarkoituksenmukaista turvapaikkamenettelyn ja mahdollisen maasta poistamispäätöksen täytäntöönpanon sekä kotouttamisen kannalta. Maahanmuuttoviraston kokonaisvastuu prosessista edesauttaa oikeudenmukaisuus- ja tehokkuusnäkökohtien toteutumista sekä viranomaisten että asiakkaiden näkökulmasta. Tavoitteet voidaan asettaa selkeämmin koko hallinnolle, kun sekä turvapaikkamenettelyyn että turvapaikanhakijoiden vastaanottoon tarkoitetut määrärahat ovat Maahanmuuttovirastolla. Tarkoituksena on kuitenkin, että vastaanottoimet sijoitetaan Maahanmuuttovirastossa omaan yksikkönsä.

1.2 Laki Maahanmuuttovirastosta (156/1995)

Laissa on säännöksiä Maahanmuuttoviraston asemasta ja tehtävistä. Lain 2 §:n 1 momentin mukaan Maahanmuuttovirasto pitää ulkomaalaisrekisteriä sekä käsittelee ja ratkaisee ne ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevat asiat, jotka lailla tai asetuksella on säädetty sen tehtäviksi. Tämän lisäksi Maahanmuuttovirasto tuottaa pykälän 2 momentin mukaan toimialaansa koskevissa asioissa tietopalveluita ministeriöille ja muille viranomaisille sekä kansainvälisille järjestöille.

1.3 Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999)

Sisäasiainministeriön tehtäviin kuuluvat lain 6 §:n 1 momentin mukaan turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus, seuranta ja yhteensovittaminen sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpano. Tehtävät siirrettiin työministeriöltä sisäasiainministeriölle hallitusohjelman perusteella toteutetun hallinnon uudistuksen myötä 1 päivänä tammikuuta 2008. Vastaanotto toiminnan käytännön ohjaus siirtyi uudistuksessa työministeriön toimeenpanosastolta sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolle.

Suomessa on tätä esitystä kirjoitettaessa kahdeksantoista vastaanottokeskusta. Vastaanottokeskuksista kahta, Oulussa ja Joutsenossa sijaitsevia keskuksia, ylläpitää valtio. Muiden vastaanottokeskusten palvelut hankitaan ostopalveluina. Ihmiskaupan uhrien auttaminen on keskitetty kahteen valtion ylläpitämään vastaanottokeskukseen. Valtion vastaanottokeskukset toimivat maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun asetuksen (511/1999, jäljempänä kotouttamisasetus) 11 §:n mukaan työ- ja elinkeinokeskuksen työvoimastoson alaisina.

Sisäasiainministeriössä hoidettaviin vastaanoton toimeenpanon tehtäviin kuuluvat vastaanottokapasiteetin riittävyyden seuranta, vastaanottokeskusten perustamista tai lakkauttamista koskevien toimeksiantojen antaminen työ- ja elinkeinokeskuksille, vastaanoton toimeenpanon valtakunnallinen ohjaaminen, vastaanotto toiminnan talouden ja hallinnon ohjaaminen sekä vastaanottoon ja turvapaikkaprosessiin liittyvän valtakunnallisen viranomaisyhteistyön koordinointi. Ministeriö koordinoi myös ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän valtakunnallista toimeenpanoa.

Lain 6 a §:n 1 momentin mukaan sisäasiainministeriö voi määrätä työ- ja elinkeinokeskuksen sopimaan varautumissuunnitelman laatimisesta kunnan kanssa joukkopaon vuoksi Suomeen saapuvan suuren henkilömäärän vastaanoton järjestämiseksi. Ministeriö vastaa tehtävän osoittamisesta eri työ- ja elinkeinokeskuksille, ja ne sopivat varautumissuunnitelman laatimisesta ja ajan tasalla pitämisestä kuntien kanssa. Pykälällä on yhtymäkohta ulkomaalaislain (301/2004) 133 §:ään, jossa säädetään maahantulijoiden rekisteröimisestä laajamittaisen maahantulon yhteydessä. Ulkomaalaislain 133 §:n mukaan silloin kun maahantulijoiden määrä on poikkeuksellisesti niin suuri, että maahantulon edellytysten selvittäminen ja maahantulijoiden rekisteröinti tavallisessa menettelyssä ei ole mahdollista, valtioneuvosto voi yleisestunnessa päättää, että maahantulijat, joiden maahantulon edellytykset ovat epäselvät tai joiden henkilöllisyys on epäselvä, voidaan rekisteröintiä varten toimittaa kotouttamislain 6 a §:ssä tarkoitettuun järjestelykeskukseen.

seen. Kyseistä pykälää ei ehdoteta muutettavaksi tässä vaiheessa. Säännös ei liity vastaanottokeskusten 6 §:n pykälän mukaiseen normaaliin ohjaukseen, jossa turvapaikanhakijamäärien vaihteluun varaudutaan laajentamalla ja supistamalla vastaanottokeskusten kapasiteettia. Kotouttamislain joukkopakoon liittyvät säännökset tulee tarkistaa yhtenä kokonaisuutena lain kokonaisuudistuksen yhteydessä. Samalla laissa käytetyt termit tulee yhdenmukaistaa ulkomaalaislaissa käytettyjen termien kanssa.

Työ- ja elinkeinokeskus huolehtii lain 6 b §:n 1 momentin mukaan sisäasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa maahanmuuttajien kotouttamisen alueellisesta yhteensovittamisesta, turvapaikanhakijoiden vastaanotosta ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta sekä muista erikseen määrättävistä tehtävistä. Turvapaikanhakijoiden vastaanottotoimintaa on tämän esityksen valmisteluhetkellä kahdeksan työ- ja elinkeinokeskuksen alueella.

Lain 21 §:n mukaan työ- ja elinkeinokeskus voi sopia turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa. Palveluntuottaja sitoutuu noudattamaan toiminnassaan lainsäädäntöä ja asianomaisen ministeriön ja työ- ja elinkeinokeskuksen antamia ohjeita. Työ- ja elinkeinokeskukset vastaavat ministeriön toimeksianto mukaan vastaanottokeskuksen perustamisesta ja ylläpidosta, perustetun vastaanottokeskuksen toiminnan laajentamisesta ja supistamisesta sekä vastaanottokeskuksen lakkauttamisesta sopimisesta kunnan tai muun yhteisön kanssa. Ne vahvistavat vastaanottokeskuksen talous- ja toimintasuunnitelman ja korvaavat vastaanottotoiminnan kustannukset vastaanottokeskuksen ylläpitäjälle.

Vastaanottokeskuksessa asuville turvapaikanhakijoille järjestetään lain 22 a §:n mukaan työtoimintaa tai työllistymistä edistävää opintotoimintaa. Sisäasiainministeriö järjestää ryhmävastuuvakuutuksen vastaanottokeskuksen järjestämissä toimenpiteissä oleville.

Lain 25 e §:n 1 momentin mukaan vastaanottokeskusten yhteydessä toimii johtajan

päätöksenteon tukena ja ihmiskaupan uhrien palvelutarpeen arvioimista varten moniammatillinen arviointiryhmä. Pykälän 2 momentin mukaan työ- ja elinkeinokeskus asettaa arviointiryhmät kolmeksi vuodeksi kerrallaan kuultuaan lääninhallitusta ja vastaanottokeskuksen johtajaa. Käytännössä ihmiskaupan uhrien auttaminen on keskitetty valtion kahteen vastaanottokeskukseen, joten arviointiryhmiä on tätä esitystä valmisteltaessa kaksi.

Rekisterinpitäjistä säädetään lain 35 §:ssä. Asukasrekisteri on lain 37 §:n mukaan automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tilapäistä suojelua saavien ja turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämistä sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanoa varten pidettävä henkilörekisteri. Asukasrekisterin pitäjä on lain 35 §:n 1 momentin mukaan asianomainen ministeriö, ja vastaanottokeskuksen osarekisterin ylläpidosta vastaa asianomainen vastaanottokeskus. Valtakunnalliseen asukasrekisteriin kootaan vastaanottokeskusten asukasrekistereihin kerätyt tiedot. Ihmiskaupan uhreja koskevat henkilötiedot ovat vain kyseisen henkilön auttamisesta vastaavan vastaanottokeskuksen käytössä. Pakolaisrekisteri on lain 38 §:n mukaan osittain manuaalisesti ja osittain automaattisen tietojenkäsittelyn avulla kiintiöpakolaisten valintaa ja pakolaisen kuntaan osoittamista varten pidettävä henkilörekisteri. Tämän rekisterin pitäjä on lain 35 §:n 2 momentin mukaan asianomainen ministeriö. Hallinnon uudistuksen yhteydessä, joka tapahtui tammikuun 1 päivänä 2008, vastuu edellä mainituista rekistereistä siirtyi työministeriöltä sisäasiainministeriölle. Kuntaanosoitusrekisteri on lain 39 §:n mukaan manuaalisesti ja osittain automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pakolaisten kuntaan osoittamista varten pidettävä henkilörekisteri. Rekisterinpitäjänä on työ- ja elinkeinokeskus.

1.4 Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköistä (116/2002)

Laissa säädetään ulkomaalaislain 121 §:n nojalla säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta erityisesti tähän tarkoitukseen varatussa säilöönottoyksikössä. Ennen lain voi-

maantuloa vastuu säilöön otetuista ulkomaalaisista oli poliisilla. Taustana muutokselle oli tarve saada muista säilöön otetuista erilliset tilat ulkomaalaislain perusteella säilöön otetuille.

Säilöönottoyksikkö voidaan perustaa lain 2 §:n 1 momentin mukaan valtion tai kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen. Kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen säilöönottoyksikkö voidaan perustaa tekemällä siitä sopimus työ- ja elinkeinokeskuksen ja asianomaisen kunnan kesken. Kunta huolehtii itse säilöönottokeskuksen toiminnasta. Uudenmaan työ- ja elinkeinokeskus on tehnyt sopimuksen Helsingin kaupungin kanssa säilöönoton järjestämisestä. Säilöönottoyksikkö toimii Helsingin kaupungin sosiaaliviraston organisaatiossa. Säilöönottoyksikkö palvelee koko maan tarpeita.

Lain 3 §:n 1 momentin mukaan sisäasiainministeriö vastaa laissa tarkoitetun toiminnan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta. Hallinnonalojen yhteistyötä sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelun kehittämistä ja muuta toiminnan sisällön suunnittelua käsitellään pykälän 3 momentin mukaan kotouttamislain 20 §:ssä tarkoitetussa turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnassa.

Säilöönottoyksikön järjestyssäännöt vahvistaa työ- ja elinkeinokeskus lain 7 §:n nojalla. Järjestyssäännöillä voidaan muun muassa rajoittaa vieraiden vastaanottamista muina kuin tavanomaisina vuorokaudenaikoina sekä antaa yksikön järjestyksen ja säilöön otettujen yhteydenpito-oikeuden yhdenvertaisen toteutumisen kannalta välttämättömiä tarkempia määräyksiä vastaanottojärjestelyistä ja puhelimen käytöstä.

2 Ehdotetut muutokset

2.1 Laki Maahanmuuttovirastosta (156/1995)

2 §. Tehtävät. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siitä ilmenisi Maahanmuuttovirastolle tässä esityksessä siirrettäviksi ehdotetut tehtävät. Pykälää muutettaisiin kokonaisuudessaan, jotta tehtävien johdonmukainen ryhmittely olisi mahdollista.

Pykälän 1 momentissa olevaa viittausta Maahanmuuttoviraston asetuksella säädettävistä tehtävistä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitataan valtioneuvoston asetukseen. Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan asetukset antaa pääsääntöisesti valtioneuvosto.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Maahanmuuttoviraston uudesta tehtävästä vastata turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta. Maahanmuuttovirastoon perustetaan näitä tehtäviä hoitamaan oma yksikkö, jonka toimintamenot katetaan omalta momentiltaan valtion tulo- ja menoarvissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin niistä rekistereistä, joista Maahanmuuttovirasto on vastuussa. Maahanmuuttovirasto vastaisi jatkossa asukasrekisteristä ja pakolaisrekisteristä, joista säädetään kotouttamislain 6 luvussa. Momentti vastaisi muilta osin sisällöltään nykyistä 2 momenttia.

Siirtymäsäännös. Lakiin ehdotetaan otettavaksi siirtymäsäännös, jonka mukaan sisäasiainministeriön maahanmuutto-osastolla turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjaukseen ja suunnitteluun sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanoon liittyviä tehtäviä hoitava virkasuhteinen henkilöstö sekä vastaavat virat siirtyvät Maahanmuuttovirastoon.

Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osaston ja Maahanmuuttoviraston toimipisteet sijaitsevat molemmat Helsingissä, joten siirtyvien henkilöiden työssäkäyntialue ei tule muuttumaan. Viran siirtymiseen tai viran nimen muuttamiseen ei siten tarvita virkamiehen suostumusta. Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Siirtymäsäännöksessä säädettäisiin myös siitä, että Maahanmuuttoviraston palkkausjärjestelmän mukaista kuukausipalkkaa korkeampi palkkaus turvataan edellyttäen, että henkilön tehtävät Maahanmuuttovirastossa vastaavat vaativuudeltaan vähintään hänen tehtäviään sisäasiainministeriössä. Siirtävän

henkilöstön palkkaus vastaanottavassa organisaatiossa perustuu sen palkkausjärjestelmään, niin myös henkilön kuukausipalkka ja sen muutokset. Henkilöllä on kuitenkin siirtymähetkellä lisäksi oikeus luovuttavassa organisaatiossa maksetun palkkatason turvaamaan euromääräiseen palkanlisään tilanteessa, jossa tehtävien vaativuus siirtymähetkellä säilyy entisellä tasolla, mutta vastaanottavassa organisaatiossa maksettava kuukausipalkkaus on alempi kuin luovuttavassa organisaatiossa maksettu. Niissä tapauksissa, joissa henkilön tehtävien vaativuus ei säily entisellä tasolla, palkanlisä lasketaan sellaisen palkan, jota luovuttavassa organisaatiossa olisi asianomaisessa alemman vaativuuden tehtävissä maksettu, ja vastaanottavassa organisaatiossa maksettavan kuukausipalkan erotuksena. Henkilön kuukausipalkan nousu siirtymähetken jälkeen alentaa palkanlisän euromäärää nousua vastaavalla euromäärällä. Palkanlisä lakkaa tällöin kuukausipalkan saavuttaessa kuukausipalkan ja palkanlisän yhteismäärän siirtymähetkellä. Palkanlisä säilyy muussa tapauksessa niin kauan, kuin tehtävät keskeytyksellä säilyvät vähintään sillä vaativuustasolla, jolla ne olivat vastaanottavassa virastossa siirtymähetkellä. Määräaikaisessa palvelussuhteessa palkanlisä säilyy kuitenkin enintään määräajan päättymiseen saakka.

Esityksessä ehdotettu henkilöstön siirtymistä ja palvelussuhteen ehtojen määräytymistä koskeva sääntely vastaa valtion organisaatiomuutostilanteessa vakiintunutta käytäntöä.

Siirtymäsäännöksessä säädetään myös, että työ- ja elinkeinokeskuksissa Maahanmuuttovirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset sekä niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Maahanmuuttovirastolle.

2.2 Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999)

6 §. Sisäasiainministeriön ja Maahanmuuttoviraston tehtävät. Turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton osalta tehtävät ehdotetaan jaettavaksi ministeriön ja Maahanmuuttoviraston kesken. Ministeriölle

jäisivät edelleen ne tehtävät, jotka kuuluvat sille valtioneuvoston ohjesäännön (262/2003) 11 §:n mukaan. Maahanmuuttovirastolle sen sijaan siirrettäisiin vastuu turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta. Tästä säädettäisiin uudessa 3 momentissa.

Uudessa 4 momentissa säädettäisiin siitä, että sisäasiainministeriö päättää valtion vastaanottokeskusten perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä niiden toimipaikoista. Valtiolle on tällä hetkellä kaksi vastaanottokeskusta, ja muiden vastaanottokeskusten palvelut hankitaan ostopalveluina. Tällaisen muun vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta tekisi Maahanmuuttovirasto sopimuksen palvelun tuottajan kanssa. Tähän Maahanmuuttovirasto tarvitsisi kuitenkin sisäasiainministeriön valtuutuksen. Sisäasiainministeriö voisi tällä tavoin paremmin ohjata vastaanoton yleistä kehittämistä. Vastaanottokeskusten perustamisen ja lakkauttamisen yhteydessä on otettava huomioon myös alueelliset vaikutukset. Sisäasiainministeriön kytkeminen päätöksentekoon tukee vastaanotto toiminnan valtakunnallisen ulottuvuuden huomioon otamista.

Pykälän otsikko ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan sen uutta sisältöä. Muutosta valmisteltaessa harkittiin Maahanmuuttovirastoa koskevan toimivaltasäännöksen sijoittamista omaksi pykäläkseen, mutta lain rakenteen kannalta ratkaisu olisi ollut ongelmallinen, sillä lainmuutoksella 972/2007 lakiin on lisätty pykälät 6 a- 6 d.

Pykälää ei ehdoteta muutettavaksi siltä osin kuin on kyse maahanmuuttajien kotouttamisesta.

6 b §. Työ- ja elinkeinokeskuksen ja lääninhallituksen tehtävät. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työ- ja elinkeinokeskusten toimivallasta poistettaisiin turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanotto, mikä on tarkoitus tässä esityksessä siirtää Maahanmuuttovirastolle.

Työ- ja elinkeinokeskukset huolehtisivat edelleen sisäasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa maahanmuuttajien kotouttami-

sen alueellisesta yhteensovittamisesta, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja muista erikseen määrättävistä tehtävistä.

21 §. Vastaanoton järjestämisestä sopiminen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirasto voisi sopia, saatuaan siihen 6 §:n mukaisen valtuutuksen sisäasiainministeriöltä, turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa. Maahanmuuttovirasto vastaisi siis jatkossa muun kuin valtion omistaman vastaanottokeskuksen perustamisesta ja ylläpidosta, niiden toiminnan laajentamisesta, supistamisesta sekä lakkauttamisesta yhdessä kunnan tai muun yhteisön kanssa. Maahanmuuttovirasto vahvistaisi vastaanottokeskuksen talous- ja toimintasuunnitelman ja korvaisi vastaanotto toiminnan kustannukset vastaanottokeskuksen ylläpitäjälle.

22 a §. Vastaanottokeskuksen järjestämiin toimenpiteisiin osallistuvan vakuutusturva. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirasto järjestäisi ryhmävastuuvakuutuksen vastaanottokeskuksen järjestämissä toimenpiteissä oleville. Koska työ- ja elinkeinokeskuksilla oleva toimivalta turvapaikanhakijoiden vastaanoton käytännön ohjaamisesta ehdotetaan siirrettäväksi Maahanmuuttovirastolle, on johdonmukaista siirtää sille myös vastuu vakuutusturvan hankkimisesta.

25 e §. Moniammatillinen arviointiryhmä. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Maahanmuuttovirasto asettaisi arviointiryhmät kolmeksi vuodeksi kerrallaan kuultuaan lääninhallitusta ja vastaanottokeskuksen johtajaa. Arviointiryhmät tukevat vastaanottokeskuksen johtajan päätöksentekoa ihmiskaupan uhrien palvelutarpeen arvioimisessa. Koska vastuu ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanosta siirretään työ- ja elinkeinokeskuksilta Maahanmuuttovirastolle, on perusteltua, että Maahanmuuttovirasto myös asettaa moniammatillisen arviointityöryhmän. Nykyinen arviointityöryhmä jatkaa normaalisti toimintaansa toimikautensa loppuun asti.

35 §. Rekisterinpitäjät. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että asukasrekisterin rekisterinpitäjänä olisi Maahanmuuttovirasto. Vastaanottokeskuksen osarekisterin ylläpidosta vastaisi edelleenkin asianomainen vastaanottokeskus. Maahanmuuttovirasto voisi antaa kunnalle, yhteisölle tai säätiölle tehtäväksi asukasrekisterin pitämisen.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että pakolaisrekisterin rekisterinpitäjänä olisi Maahanmuuttovirasto.

Kuntaanosoitusrekisterin rekisterinpitäjänä säilyisi edelleenkin työ- ja elinkeinokeskus, koska rekisteri liittyy pakolaisten kuntaan osoittamiseen eikä turvapaikanhakijoiden vastaanottoon.

Jatkossa on syytä ottaa tarkasteluun rekisterisäännösten kokonaisuus, koska tämän lain mukaisten rekistereiden sääntelyä voidaan pitää jossain määrin riittämättömänä. Tässä esityksessä lakia ehdotetaan muutettavaksi vain niiltä välttämättömiltä osilta, jotka liittyvät tässä esityksessä ehdotettuun toimivallan siirtoon Maahanmuuttovirastolle.

2.3 Laki säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköistä (116/2002)

2 §. Säilöönottoyksikkö. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että sopimus säilöönottoyksikön perustamisesta kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen tehdään Maahanmuuttoviraston ja asianomaisen kunnan kesken. Tässä esityksessä ehdotetaan tehtäviksi vain ne välttämättömät säädösmuutokset, jotka liittyvät vastaanottokeskusten toiminnan ohjauksen siirtämiseen Maahanmuuttovirastolle. Sisäasiainministeriössä on vireillä hanke (SM087:00/2008), jossa selvitetään laajemmin ulkomaalaisten kohtelua, säilöönottoyksikön toimintaa sekä säilöön ottamisen edellytyksiä ja menettelyitä.

3 §. Kehittäminen, ohjaus ja valvonta. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että 2 momentissa säädetään, että säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Siinä säädetään, että hallinnonalojen yhteistyötä sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelun kehittämistä ja muuta toiminnan sisällön suunnittelua käsitellään kotouttamislain 20 §:ssä tarkoitettussa turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnassa. Kyseinen pykälä on kumottu 1 päivänä tammikuuta 2006 voimaan tulleella lainmuutoksella 1215/2005. Lainkohdassa säädettiin turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnasta, jonka tarkoituksena oli olla apuna turvapaikanhakijoiden vastaanoton hallinnonalojen yhteistyössä. Nyt kotouttamislain 6 §:n 2 momentissa säädetään, että sisäasiainministeriön yhteyteen voidaan asettaa neuvottelukuntia 1 momentissa mainittuja asioita varten. Näitä asioita ovat maahanmuuttajien kotouttamisen sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus, seuranta ja yhteensovittaminen sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpano. Kotouttamisasetuksen 8 §:ssä on säännös neuvottelukunnan tehtävistä. Tehtäväluettelossa ei ole mainittu ulkomaalaisten säilöönottoasioita. Yksi mahdollinen paikka keskustella ulkomaalaisten säilöönottoasioista on Maahanmuuttoviraston 11 päivänä huhtikuuta 2008 perustama Maahanmuuttoviraston neuvottelukunta, joka koostuu viranomaisten ja maahanmuuttajien edustajista. Maahanmuuttovirasto haluaa neuvottelukunnan avulla edistää ja kehittää yhteistyötä sidosryhmiensä ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Neuvottelukunnan tehtävänä on käsitellä Maahanmuuttoviraston toiminnan kehittämissuuntia ja toimintalinjoja, tehdä näitä koskevia aloitteita sekä tuoda jäsentensä asiantuntemus viraston käyttöön sen palvelutarjonnan järjestämisessä ja kehittämisessä.

7 §. Vierailut ja puhelimen käyttö. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säilöönottoyksikön järjestyssäännöt vahvistaa Maahanmuuttovirasto. Koska säilöönottoyksikön toiminnan ohjaus ehdotetaan tässä esityksessä siirrettäväksi Maahanmuuttovirastolle, on johdonmukaista, että se myös vahvistaa säilöönottoyksikön järjestyssäännöt.

3 Esityksen vaikutukset

Maahanmuuttovirastoon siirretään tämän esityksen myötä uusia tehtäviä, joita hoitamaan perustetaan oma yksikkönsä. Toiminta tullaan rahoittamaan omalta momentiltaan valtion tulo- ja menoarviossa. Maahanmuuttovirasto tulee tarvitsemaan riittävän määrän uutta henkilöstöä uusien tehtäviensä hoitamiseen.

Sisäasiainministeriön maahanmuuttosastolla on esitystä valmisteltaessa käytössään 2 henkilötyövuotta turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjaukseen ja suunnitteluun, säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjaukseen ja valvontaan sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanoon. Kyseiset virat ehdotetaan siirrettäviksi viranhaltijoiineen Maahanmuuttovirastoon. Sisäasiainministeriön hoidettavaksi jäävät mainittujen tehtäväkokonaisuuksien osalta edelleen ministeriötasolle kuuluvat tehtävät, kuten lainsäädännön ja politiikan valmistelu.

Työ- ja elinkeinokeskuksilta saatujen tietojen mukaan niissä käytetään turvapaikanhakijoiden vastaanottoon liittyviin tehtäviin vuosittain yhteensä 1,77 henkilötyövuotta. Lukuun eivät sisälly alaikäisten edustajien palkkioiden ja kulukorvausten maksutehtävät. Työ- ja elinkeinokeskusten virkakokouksista esitetään siirrettäväksi kaksi henkilötyövuotta Maahanmuuttovirastoon.

Uudenmaan työ- ja elinkeinokeskuksessa on työskennellyt vastaanottokeskusten majotusrekisterin (MAREK) käyttö- ja ylläpito-tehtävissä yksi henkilö, joka siirtyi 1 päivänä maaliskuuta 2008 virkavapaalta kyseisistä tehtävistään Maahanmuuttoviraston palvelukseen. Työ- ja elinkeinokeskuksen kyseiset tehtävät siirtyivät hänen mukanaan Maahanmuuttovirastoon. MAREK liitetään ulkomaalaisasioiden sähköiseen asiankäsittelyjärjestelmään (UMA) vuoden 2009 aikana. Jatkossa järjestelmän ylläpito ja kehittäminen tapahtuvat Maahanmuuttovirastossa. Sisäasiainministeriö on esittänyt, että kyseinen tehtävä siirrettäisiin pysyvästi Maahanmuuttovirastoon työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalta.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä on puoltanut ehdotettuja virkasiirtoja,

jotka johtuvat sisäasiainministeriöstä ja Uudenmaan työ- ja elinkeinokeskuksesta Maahanmuuttovirastoon siirtyvistä tehtävistä sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton tehtävien siirtymisestä työ- ja elinkeinokeskuksista Maahanmuuttovirastoon noin 1,8 henkilötyövuoden verran.

4 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäasiainministeriössä. Sisäasiainministeriön johdolla on järjestetty valmistelukokouksia Maahanmuuttoviraston edustajien kanssa.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot seuraavilta: työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoasiainministeriö, valtiovarainministeriö, oikeusministeriö, oikeuskansleri, eduskunnan oikeusasiamies, Maahanmuuttovirasto, sisäasiainministeriön rajaosasto ja poliisiosasto, vähemmistövaltuutettu, UNHCR (Tukholman toimisto), Pakolaisneuvonta r.y., Suomen Punainen Risti, Amnesty International -Suomen osasto r.y., Ihmisoikeusliitto, Suomen Pakolaisapu, Kirkon ulkomaanapu, Åbo Akademin Ihmisoikeusinstituutti, Pelastakaa Lapset r.y, Lastensuojelun keskusliitto, Mannerheimin lastensuojeluliitto; Uudenmaan, Kaakkois-Suomen, Pohjois-Karjalan, Kainuun, Varsinais-Suomen, Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin työ- ja elinkeinokeskukset; Helsingin, Joutsenon, Kajaanin, Kemin, Kontiolahden, Kotkan, Metsälän, Oravaisten, Oulun, Rovaniemen ja Turun vastaanottokeskukset; Helsingin kaupungin sosiaalivirasto, JUKO ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry ja Palkansaajajärjestö Pardia ry.

Useissa lausunnoissa on tuotu esille turvapaikanhakijoiden vastaanottoon liittyviä kehitystarpeita. Näitä ehdotuksia tullaan tarkastelemaan lähemmin kotouttamislain kokonaisuudistuksessa, joka on tarkoitus aloittaa kuluvana vuonna. Myös ulkomaalaisten säilöönnottoon liittyviä kehitystarpeita on tuotu lausunnossa esille. Sisäasiainministeriössä on parhaillaan vireillä selvityshanke (SM087:00/2008) ulkomaalaislain nojalla säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta, säilöönottoyksikön toiminnasta sekä säilöönottamisen edellytyksistä ja menettelyistä.

5 Riippuvuus muista esityksistä

ALKU -hankkeessa ehdotetaan valtion aluehallintoviranomaisina toimiviin kuuteen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen perustettavaksi maahanmuutosta vastaavia yksiköitä. Asiaa koskeva hallituksen esitys (HE 59/2009 vp) sisältää muutosehdotuksia eräisiin samoihin pykäliin, joihin tässä esityksessä ehdotetaan muutoksia. Näitä ovat kotouttamislain 6 b, 21, 25 e ja 35 § sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain 2, 3 ja 7 §.

6 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty. Lakien tulisi tulla voimaan viimeistään samaan aikaan kuin hallituksen esitykseen eduskunnalle aluehallinnon uudistamisesta kokevaksi lainsäädännöksi (HE 59/2009 vp) sisältyvät lainmuutokset.

1.

Laki**Maahanmuuttovirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Maahanmuuttovirastosta 3 päivänä helmikuuta 1995 annetun lain (156/1995) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 975/2007, seuraavasti:

2 §

Tehtävät

Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ne ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevat asiat, jotka lailla tai valtioneuvoston asetuksella on säädetty sen tehtäväksi.

Maahanmuuttovirasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta.

Maahanmuuttovirasto pitää ulkomaalaisrekisteriä, asukasrekisteriä ja pakolaisrekisteriä. Maahanmuuttovirasto tuottaa toimialaansa koskevissa asioissa tietopalveluita ministeriöille ja muille viranomaisille sekä kansainvälisille järjestöille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Sisäasiainministeriön maahanmuuttoosastossa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toi-

minnan ohjaukseen ja suunnitteluun sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjaukseen liittyviä tehtäviä hoitava virkasuhteinen henkilöstö sekä vastaavat virat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Maahanmuuttovirastoon. Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteensa ehtoihin liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa. Maahanmuuttoviraston palkkausjärjestelmän mukaista kuukausipalkkaa korkeampi palkkaus turvataan tapauksissa, joissa virkamiehen tehtävät Maahanmuuttovirastossa vastaavat vaatavuudeltaan vähintään hänen tehtäviään sisäasiainministeriössä. Virkamiehellä on tällöin oikeus sisäasiainministeriössä maksetun ja Maahanmuuttovirastossa maksettavan kuukausipalkan erotuksen määräiseen palkanlisään.

Työ- ja elinkeinokeskuksissa Maahanmuuttovirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Maahanmuuttovirastolle.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 9 päivänä huhtikuuta 1999 annetun lain (493/1999) 6 §, 6 b §:n 1 momentti, 21 §, 22 a §:n 3 momentti, 25 e §:n 2 momentti sekä 35 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §, 6 b §:n 1 momentti ja 22 a §:n 3 momentti laissa 972/2007, 21 § laissa 118/2002 ja 25 e §:n 2 momentti laissa 1269/2006, seuraavasti:

6 §

Sisäasiainministeriön ja Maahanmuuttoviraston tehtävät

Maahanmuuttajien kotouttamisen sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus, seuranta ja yhteensovittaminen kuuluvat sisäasiainministeriölle. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla voi olla vastaanottokeskuksia ja järjestelykeskuksia.

Sisäasiainministeriön yhteyteen voidaan asettaa neuvottelukuntia 1 momentissa mainittuja asioita varten.

Turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjaus ja suunnittelu sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjaus kuuluvat Maahanmuuttovirastolle.

Sisäasiainministeriö päättää valtion vastaanottokeskusten perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä niiden toimipaikoista. Muun vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta sopimisesta sisäasiainministeriö antaa valtuudet Maahanmuuttovirastolle.

6 b §

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja lääninhallituksen tehtävät

Työvoima- ja elinkeinokeskus huolehtii sisäasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa maahanmuuttajien kotouttamisen alu-

eellisesta yhteensovittamisesta, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja muista erikseen määrättävistä tehtävistä.

21 §

Vastaanoton järjestämisestä sopiminen

Maahanmuuttovirasto voi sopia, saatuaan siihen 6 §:n mukaiset valtuudet, turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa.

22 a §

Vastaanottokeskuksen järjestämiin toimenpiteisiin osallistuvan vakuutusturva

Maahanmuuttovirasto järjestää vastaanottokeskuksen järjestämissä toimenpiteissä oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

25 e §

Moniammatillinen arviointiryhmä

Arviointiryhmässä on johtajan lisäksi oltava vähintään yksi sosiaalihuollon asiantuntija ja terveydenhuollon asiantuntija sekä poliisin ja rajatarkastusviranomaisen edustaja. Maa-

Maahanmuuttovirasto asettaa arviointiryhmät kolmeksi vuodeksi kerrallaan kuultuaan lääninhallitusta ja vastaanottokeskuksen johtajaa. Jos arviointiryhmän jäsen eroaa tai kuolee kesken toimikautensa, Maahanmuuttovirasto nimittää uuden jäsenen asianomaisen yhteisön ehdotuksesta. Arviointiryhmän jäsenet toimivat virkavastuulla.

35 §

Rekisterinpitäjät

Asukasrekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on Maahanmuuttovirasto, joka vas-

taa myös valtakunnallisen osarekisterin ylläpidosta. Vastaanottokeskuksen osarekisterin ylläpidosta vastaa asianomainen vastaanottokeskus. Maahanmuuttovirasto voi antaa kunnalle, yhteisölle tai säätiölle tehtäväksi asukasrekisterin ylläpitämisen.

Pakolaisrekisterin rekisterinpitäjä on Maahanmuuttovirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki**säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä 15 päivänä helmikuuta 2002 annetun lain (116/2002) 2 §:n 1 momentti, 3 § ja 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 976/2007, seuraavasti:

2 §

Säilöönottoyksikkö

Säilöönottoyksikkö voidaan perustaa valtion tai kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen. Kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen säilöönottoyksikkö voidaan perustaa tekemällä siitä Maahanmuuttoviraston ja asianomaisen kunnan kesken sopimus. Kunnan on huolehdittava itse säilöönottoyksikön toiminnasta. Säilöönottoyksikön perustamisesta ja ylläpitämisestä kunnalle aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

3 §

Kehittäminen, ohjaus ja valvonta

Sisäasiainministeriö vastaa tässä laissa tarkoitetun toiminnan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta.

Säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta vastaa Maahanmuuttovirasto.

7 §

Vierailut ja puhelimen käyttö

Säilöönottoyksikön järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa vieraiden vastaanottamista muina kuin vierailuille tavanomaisina vuorokaudenaikoina sekä antaa yksikön järjestyksen ja säilöön otettujen yhteydenpito-oikeuden yhdenvertaisen toteutumisen kannalta välttämättömiä tarkempia määräyksiä vieraiden vastaanottojärjestelyistä ja puhelimen käytöstä. Järjestyssäännöt vahvistaa Maahanmuuttovirasto.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 29 päivänä toukokuuta 2009

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maahanmuutto- ja eurooppaministeri *Astrid Thors*

1.

Laki**Maahanmuuttovirastosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Maahanmuuttovirastosta annetun lain (156/1995) 2 §, sellaisena kuin se on laissa 975/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Tehtävät

Tehtävät

Maahanmuuttovirasto pitää ulkomaalaisrekisteriä sekä käsittelee ja ratkaisee ne ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevat asiat, jotka lailla tai asetuksella on säädetty sen tehtäviksi.

Maahanmuuttovirasto tuottaa toimialaansa koskevissa asioissa tietopalveluita ministeriöille ja muille viranomaisille sekä kansainvälisille järjestöille.

Maahanmuuttovirasto käsittelee ja ratkaisee ne ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevat asiat, jotka lailla tai valtioneuvoston asetuksella on säädetty sen tehtäviksi.

Maahanmuuttovirasto vastaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta ja suunnittelusta, säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjauksesta.

Maahanmuuttovirasto pitää ulkomaalaisrekisteriä, asukasrekisteriä ja pakolaisrekisteriä. Maahanmuuttovirasto tuottaa toimialaansa koskevissa asioissa tietopalveluita ministeriöille ja muille viranomaisille sekä kansainvälisille järjestöille.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Sisäasiainministeriön maahanmuuttosastossa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjaukseen ja suunnitteluun sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjaukseen liittyviä tehtäviä hoitava virkasuhteinen henkilöstö sekä vastaavat virat siirtyvät tämän lain voimaan tullessa Maahanmuuttovirastoon. Siirtyvä henkilöstö säilyttää siirtymähetkellä palvelussuhteensa ehtoihin liittyvät oikeutensa ja velvollisuutensa.

Maahanmuuttoviraston palkkausjärjestelmän mukaista kuukausipalkkaa korkeampi palkkaus turvataan tapauksissa, joissa virkamiehen tehtävät Maahanmuuttovirastossa vastaavat vaativuudeltaan vähintään hänen tehtäviään sisäasiainministeriössä. Virkamiehellä on tällöin oikeus sisäasiainministeriössä maksetun ja Maahanmuuttovirastossa maksettavan kuukausipalkan erotuksen määräiseen palkanlisään.

Työ- ja elinkeinokeskuksissa Maahanmuuttovirastoon siirtyvillä toimialoilla vireillä olevat asiat, tehdyt sopimukset ja sitoumukset samoin kuin niistä johtuvat oikeudet ja velvollisuudet siirtyvät Maahanmuuttovirastolle.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain (493/1999) 6 §, 6 b §:n 1 momentti, 21 §, 22 a §:n 3 momentti, 25 e §:n 2 momentti sekä 35 §:n 1 ja 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 6 §, 6 b §:n 1 momentti ja 22 a §:n 3 momentti laissa 972/2007, 21 § laissa 118/2002 ja 25 e §:n 2 momentti laissa 1269/2006, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

6 §

Sisäasiainministeriön tehtävät

Maahanmuuttajien kotouttamisen sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus, seuranta ja yhteensovittaminen sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpano kuuluu sisäasiainministeriölle. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla voi olla vastaanottokeskuksia ja järjestelykeskuksia.

Sisäasiainministeriön yhteyteen voidaan asettaa neuvottelukuntia 1 momentissa mainittuja asioita varten.

Ehdotus

6 §

Sisäasiainministeriön ja Maahanmuuttoviraston tehtävät

Maahanmuuttajien kotouttamisen sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton yleinen kehittäminen, suunnittelu, ohjaus, seuranta ja yhteensovittaminen kuuluvat sisäasiainministeriölle. Sisäasiainministeriön hallinnonalalla voi olla vastaanottokeskuksia ja järjestelykeskuksia.

Sisäasiainministeriön yhteyteen voidaan asettaa neuvottelukuntia 1 momentissa mainittuja asioita varten.

Turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton käytännön toiminnan ohjaus ja suunnittelu sekä ihmiskaupan uhrien auttamisen toimeenpanon ohjaus kuuluvat Maahanmuuttovirastolle.

Sisäasiainministeriö päättää valtion vastaanottokeskusten perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä niiden toimipaikoista. Muun vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta sopimisesta sisäasiainministeriö antaa valtuudet Maahanmuuttovirastolle.

6 b §

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja lääninhallituksen tehtävät

Työvoima- ja elinkeinokeskus huolehtii sisäasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa maahanmuuttajien kotouttamisen alueellisesta yhteensovittamisesta, *turvapaikanhakijoiden vastaanotosta ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton* suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta sekä muista erikseen määrättävistä tehtävistä.

21 §

Vastaanoton järjestämisestä sopiminen

Työvoima- ja elinkeinokeskus voi sopia turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa.

22 a §

Vastaanottokeskuksen järjestämiin toimenpiteisiin osallistuvan vakuutusturva

Sisäasiainministeriö järjestää vastaanottokeskuksen järjestämissä toimenpiteissä oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

25 e §

Moniammatillinen arviointiryhmä

Arviointiryhmässä on johtajan lisäksi oltava vähintään yksi sosiaalihuollon asiantuntija ja terveydenhuollon asiantuntija sekä poliisin ja rajatarkastusviranomaisen edustaja. Työvoima- ja elinkeinokeskus asettaa arviointiryhmät kolmeksi vuodeksi kerrallaan kuultuaan lääninhallitusta ja vastaanottokeskuksen johtajaa. Jos arviointiryhmän jäsen eroaa tai kuolee kesken toimikautensa, työvoima- ja elin-

6 b §

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja lääninhallituksen tehtävät

Työvoima- ja elinkeinokeskus huolehtii sisäasiainministeriön ohjauksessa ja valvonnassa maahanmuuttajien kotouttamisen alueellisesta yhteensovittamisesta, suunnittelusta, ohjauksesta, seurannasta ja muista erikseen määrättävistä tehtävistä.

21 §

Vastaanoton järjestämisestä sopiminen

Maahanmuuttovirasto voi sopia, *saatuun siihen 6 §:n mukaiset valtuudet*, turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä sekä siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnan, kuntayhtymän, muun julkisoikeudellisen yhteisön taikka yksityisen yhteisön tai säätiön kanssa.

22 a §

Vastaanottokeskuksen järjestämiin toimenpiteisiin osallistuvan vakuutusturva

Maahanmuuttovirasto järjestää vastaanottokeskuksen järjestämissä toimenpiteissä oleville ryhmävastuuvakuutuksen.

25 e §

Moniammatillinen arviointiryhmä

Arviointiryhmässä on johtajan lisäksi oltava vähintään yksi sosiaalihuollon asiantuntija ja terveydenhuollon asiantuntija sekä poliisin ja rajatarkastusviranomaisen edustaja. *Maahanmuuttovirasto* asettaa arviointiryhmät kolmeksi vuodeksi kerrallaan kuultuaan lääninhallitusta ja vastaanottokeskuksen johtajaa. Jos arviointiryhmän jäsen eroaa tai kuolee kesken toimikautensa, *Maahanmuuttovi-*

keinokeskus nimittää uuden jäsenen asianomaisen yhteisön ehdotuksesta. Arviointiryhmän jäsenet toimivat virkavastuulla.

rasto nimittää uuden jäsenen asianomaisen yhteisön ehdotuksesta. Arviointiryhmän jäsenet toimivat virkavastuulla.

35 §

Rekisterinpitäjät

Asukasrekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on asianomainen ministeriö, joka vastaa myös valtakunnallisen osarekisterin ylläpidosta. Vastaanottokeskuksen osarekisterin ylläpidosta vastaa asianomainen vastaanottokeskus. Asianomainen ministeriö voi antaa kunnalle, yhteisölle tai säätiölle tehtäväksi asukasrekisterin ylläpitämisen.

Pakolaisrekisterin rekisterinpitäjä on asianomainen ministeriö.

35 §

Rekisterinpitäjät

Asukasrekisterin päävastuullinen rekisterinpitäjä on *Maahanmuuttovirasto*, joka vastaa myös valtakunnallisen osarekisterin ylläpidosta. Vastaanottokeskuksen osarekisterin ylläpidosta vastaa asianomainen vastaanottokeskus. *Maahanmuuttovirasto* voi antaa kunnalle, yhteisölle tai säätiölle tehtäväksi asukasrekisterin ylläpitämisen.

Pakolaisrekisterin rekisterinpitäjä on *Maahanmuuttovirasto*.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*

3.

Laki**säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelusta ja säilöönottoyksiköstä 15 päivänä helmikuuta 2002 annetun lain (116/2002) 2 §:n 1 momentti, 3 § ja 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 § osaksi laissa 976/2007, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Säilöönottoyksikkö

Säilöönottoyksikkö

Säilöönottoyksikkö voidaan perustaa valtion tai kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen. Kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen säilöönottoyksikkö voidaan perustaa tekemällä siitä työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja asianomaisen kunnan kesken sopimus. Kunnan on huolehdittava itse säilöönottoyksikön toiminnasta. Säilöönottoyksikön perustamisesta ja ylläpitämisestä kunnalle aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

Säilöönottoyksikkö voidaan perustaa valtion tai kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen. Kunnan ylläpitämän vastaanottokeskuksen yhteyteen säilöönottoyksikkö voidaan perustaa tekemällä siitä *Maahanmuuttoviraston* ja asianomaisen kunnan kesken sopimus. Kunnan on huolehdittava itse säilöönottoyksikön toiminnasta. Säilöönottoyksikön perustamisesta ja ylläpitämisestä kunnalle aiheutuvat kustannukset korvataan valtion varoista.

3 §

3 §

Kehittäminen, ohjaus ja valvonta

Kehittäminen, ohjaus ja valvonta

Sisäasiainministeriö vastaa tässä laissa tarkoitetun toiminnan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta.

Säilöönottoyksikön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta vastaa työvoima- ja elinkeinokeskus.

Hallinnonalojen yhteistyötä sekä säilöön otettujen ulkomaalaisten kohtelun kehittämistä ja muuta toiminnan sisällön suunnittelua käsitellään maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun lain 20 §:ssä tarkoitetussa turvapaikanhakijoiden vastaanoton neuvottelukunnassa.

Sisäasiainministeriö vastaa tässä laissa tarkoitetun toiminnan yleisestä kehittämisestä, suunnittelusta, ohjauksesta ja seurannasta.

Säilöönottoyksikön käytännön toiminnan ohjauksesta ja valvonnasta vastaa *Maahanmuuttovirasto*.

(kumotaan)

7 §

Vierailut ja puhelimen käyttö

Säilöönottoyksikön järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa vieraiden vastaanottamista muina kuin vierailuille tavanomaisina vuorokaudenaikoina sekä antaa yksikön järjestyksen ja säilöön otettujen yhteydenpito-oikeuden yhdenvertaisen toteutumisen kannalta välttämättömiä tarkempia määräyksiä vieraiden vastaanottojärjestelyistä ja puhelimen käytöstä. Järjestyssäännöt vahvistaa työvoima- ja elinkeinokeskus.

7 §

Vierailut ja puhelimen käyttö

Säilöönottoyksikön järjestyssäännöillä voidaan rajoittaa vieraiden vastaanottamista muina kuin vierailuille tavanomaisina vuorokaudenaikoina sekä antaa yksikön järjestyksen ja säilöön otettujen yhteydenpito-oikeuden yhdenvertaisen toteutumisen kannalta välttämättömiä tarkempia määräyksiä vieraiden vastaanottojärjestelyistä ja puhelimen käytöstä. Järjestyssäännöt vahvistaa *Maahanmuuttovirasto*.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.*

Liite
Asetusluonnokset

Valtioneuvoston asetus

maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta annetun asetuksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sisäasiainministeriön esittelystä, *muutetaan* maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 22 päivänä huhtikuuta 1999 annetun asetuksen (511/1999) 11 § ja 14 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 11 § asetuksessa 156/2002, seuraavasti:

11 §

Valtion vastaanottokeskus ja järjestelykeskus

Valtion vastaanottokeskus ja järjestelykeskus toimivat *Maahanmuuttoviraston* alaisina.

14 §

Virkojen ja tehtävien täyttäminen sekä virkavapaus

Johtajan nimittää tai ottaa *Maahanmuuttovirasto*.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 20.

Valtioneuvoston asetus

pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamisesta

Annettu Helsingissä päivänä kuuta 20

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty sisäasiainministeriön esittelystä, *muutetaan* pakolaisista ja eräistä muista maahanmuuttajista sekä turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta 21 päivänä huhtikuuta 1999 annetun valtio-neuvoston päätöksen (512/1999) 14 §, 14 b §:n 3 momentti, 18, 19 ja 21 §, sellaisina kuin niistä ovat 14 ja 18 § asetuksessa 196/2002 sekä 14 b §:n 3 momentti asetuksessa 1458/2006, seuraavasti:

14 §

Sopimus turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä ja kustannusten korvaamisesta

Maahanmuuttovirasto tekee sopimuksen turvapaikanhakijoiden vastaanoton ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä ja siitä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta. Sopimukseen on sisällytettävä vastaanottokeskustoiminnan ja järjestelykeskustoiminnan ohjausta, valvontaa, korvausten määräytymisperusteita ja korvausten maksuaikoja koskevat määräykset. Lisäksi on sovittava menettelytavoista vastaanottokeskusta laajennettaessa, supistettaessa tai lakkautettaessa.

14 b §

Korvattavat kustannukset

Maahanmuuttoviraston on pyydettyä ihmiskaupan uhrien auttamisesta huolehtivan vastaanottokeskuksen johtajan lausunto siitä, ovatko korvauksena haettavat kustannukset aiheutuneet ihmiskaupan uhrin asemasta johuttuvien palvelujen ja toimenpiteiden järjestämisestä. Muilta osin korvausasiassa menetellään siten kuin 5 luvussa säädetään.

18 §

Kustannusten korvaaminen turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestäjille

Maahanmuuttovirasto korvaa täysimääräisesti turvapaikanhakijoiden vastaanoton järjestämisestä ja tilapäistä suojelua saavien vastaanoton järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

19 §

Alaikäisen edustamisesta aiheutuvien kustannusten maksaminen

Maahanmuuttovirasto maksaa alaikäisen edustajan palkkion ja edustamisesta aiheutuvat kulut hakemuksesta.

21 §

Korvausten palautusvelvollisuus

Työvoima- ja elinkeinokeskus ja 14 b §:n ja 18 §:n mukaan maksetun korvauksen osalta *Maahanmuuttovirasto* voi määrätä kunnan palauttamaan valtion maksaman korvauksen tai osan siitä,

- 1) jos korvauksen suorittamista varten on annettu virheellisiä tai erehdyttäviä tietoja tai
- 2) jos muutoin käy selville, että korvaus on suoritettu perusteettomasti.

Palautettavalle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaan määräytyvän korkokannan suuruinen viivästyskorko.

Työvoima- ja elinkeinokeskuksen ja Maa-
hanmuuttoviraston päätös kunnalle perusteet-

tomasti maksetun korvauksen palauttamises-
ta on tehtävä viimeistään viidentenä kalente-
rivuonna sen toimintavuoden päättymisestä,
jolta korvaus on maksettu.

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta
20.